

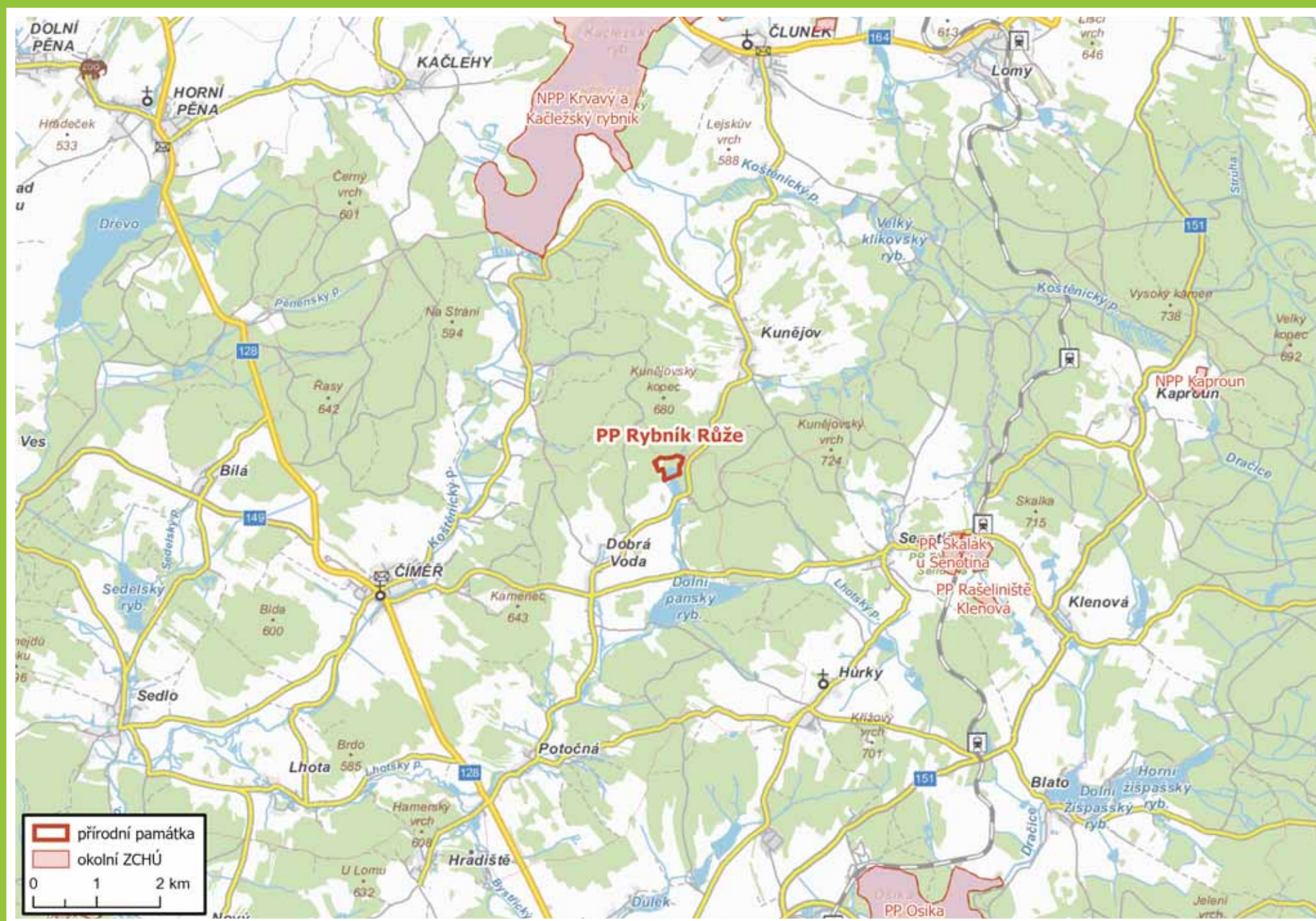

EVROPSKÁ UNIE
Evropský fond pro regionální rozvoj
Operační program Životní prostředí

Ministerstvo životního prostředí

Přírodní památka
RYBNÍK RŮŽE
Evropsky významná lokalita

MAPA OKOLÍ

ORTOFOTO

LETECKÝ SNÍMEK

Rybník Růže byl v roce 2009 zařazen mezi evropsky významné lokality (EVL) vzhledem k hodnotnému společenstvu vodních rostlin. Národní ochranu lokality zajišťuje stejnojmenná přírodní památka o rozloze necelých pět hektarů, která byla vyhlášena v roce 2022 a chrání populaci silně ohroženého **leknínu bělostného** (*Nymphaea candida*) a další druhy rostlin a živočichů, které jsou vázány na extenzivně využívané rybníky. Rybník Růže se nachází v novobystřickém bioregionu, ve fytogeografickém okrese Českomoravská vrchovina, v nadmořské výšce cca 600 m n. m.

leknín bělostný

Leknín bělostný (*Nymphaea candida*) je vytrvalá vodní rostlina se silným plazivým oddenkem, který koření ve dně rybníka. Listy mají dlouhý řapík, eliptický tvar a plovou na hladině. V létě se nad vodou objevují krásné velké bílé květy. Ještě v první dekádě tohoto století byla zdejší populace leknínu bělostného velmi početná a zaujímal podstatnou plochu hladiny rybníka. Početnost se ale postupně snižovala a při inventarizaci v roce 2019 byla nalezena jen jedna kvetoucí rostlina. Zatím můžeme jen hádat, zda snad dočasný důvod ústupu leknínu tkví v příliš početné rybí obsádce, vymrzání rybníka nebo vysoké vrstvě nánosů organické hmoty na rybníčním dně.

Aktuálně na hladině dominuje jiný druh, a to **rdest vzplývavý** (*Potamogeton natans*). V bahně má uložený silný oddenek, ze kterého vyrůstá lodyha se dvěma typy listů. Jarní jsou ponořené a kopinaté, letní listy mají řapík, okrouhle vejčitý tvar a vzplývají na hladině. Žlutozelené květenství složené z drobných nevýrazných květů vyčnívá na stopkách nad hladinu. Podél hráze ve vodě roste v souvislém pásu **bublínatka jižní** (*Utricularia australis*). Bublínatky jsou vodní masožravé rostliny s ponořenými prýty a listy ve tvaru vláskovitých úkrojků. Listy nesou četné lapací mýchýřky o průměru 2–3 mm. Mýchýřky nasávají vodu s drobnou kořistí, kterou obsaženými trávicími enzymy rozpouští. Na začátku léta jinak nenápadná bublínatka vykvetá jasně žlutými květy s výrazným pyskem na dlouhých stopkách nad vodou.

bublínatka jižní

Vodní hladinu obkružují litorální porosty. Tvoří je zejména **orobinec široolistý** (*Typha latifolia*) s palcovitým hnědým květenstvím – „doutníky“, **rákos obecný** (*Phragmites australis*), poněkud nižší **chrástice rákosovitá** (*Phalaris arundinacea*) a **třtina šedavá** (*Calamagrostis canescens*). Na ně navazují porosty vysokých ostric, především **ostřice štíhlé** (*Carex acuta*), **o. mýchýřkaté** (*Carex vesicaria*), **o. zobánkaté** (*Carex rostrata*) a **o. šedavé** (*Carex canescens*). Hojně se v otevřených litorálech nachází **mochna bahenní** (*Comarum palustre*), jediná červenokvětá mochna naší květeny. Roztroušeně byl zaznamenán **kozlík dvoudomý** (*Valeriana dioica*) s drobnými bílými nebo narůžovělými kvítky či **violka bahenní** (*Viola palustris*) s bledě fialovým květem.

kozlík dvoudomý

Rybník Růže představuje domov pro početné společenstvo vážek. Vyhovuje jim bohaté litorální pásmo a stabilní vodní hladina. Dospělci i larvy vážek se živí dravě, zejména drobným hmyzem. Vyskytuje se zde třeba zvláště chráněná **vážka jasnoskvrnná** (*Leucorrhinia pectoralis*) s typickými barevnými znaky, především velkou bílou skvrnou na hlavě a jasně žlutou skvrnou na svrchní straně 7. článku zadečku. Špičky jejich průsvitných křídel zdobí malé kontrastní černé skvrny a báze zadního páru křídel nese nepravidelnou tmavou skvrnu. Lokality obývají i další vzácné druhy jako **šídlatka tmavá** (*Lestes dryas*), **šídélko kopovité** (*Coenagrion hastulatum*) a **šídlo rašelinné** (*Aeshna juncea*).

vážka jasnoskvrnná

šídlatka tmavá

Rybník je extenzivně využívaný pro chov **lína obecného** (*Tinca tinca*). Kromě vysazeného lína byl při odlovu prokázán hojný výskyt invazní drobné rybníčky **střevličky východní** (*Pseudorasbora parva*).

Za velmi pestré můžeme považovat společenstvo obojživelníků, byla prokázána přítomnost osmi druhů. Z ocasatých obojživelníků zde žije **čolek obecný** (*Triturus vulgaris*) a vzácně i **čolek velký** (*Triturus cristatus*). Samci čolků mají na jaře v době rozmnožování výrazný svatební šat. Zatímco čolek obecný je žlutohnědý s tmavými skvrnami a nízkým lem, čolka velkého kráší vysoký rozeklaný hřbetní lem a lesklý perletový pruh na ocase.

Během roku každý dospělý čolek vystřídá dva odlišné životní styly – **suchozemskou a vodní fázi**. Vodní fáze začíná brzy z jara. Zvířata se zdržují ve vodě v chráněných zákoutích litorálů bez ryb a dochází k rozmno-

čolek obecný

žování. Samečci si během složitých svatebních tanců namlouvají partnerky. Samičky pak v dlouhém intervalu od začátku jara do června postupně nakladou 150 až 200 vajíček, přičemž každé z nich pečlivě zabalí do listů vodní vegetace. Larva se vyvíjí zhruba 3 měsíce. Pokud se vylíhne pozdě a nestihne se přeměnit v dospělé, může i přezimovat. **Larva** je oproti pulcům žab nápadná vnějšími keříčkovitými žábry. Po ukončení vodní fáze se dospělci stěhují na souš, ztrácejí svatební šat a zdržují se pod kameny, dřevem a v mechu. Dospělci i larvy se živí především různými bezobratlými, ale dokáží zdolat také malé obratlovce, například larvy jiných čolků.

Rybník obývá početná populace „zelených skokanů“, konkrétně **skokan zelený** (*Pelophylax esculentus*) a **skokan krátkonohý** (*Rana lessonae*). Jedná se o všeobecně známé zelené žáby, které jsou vázány na vodní prostředí a ozývají se charakteristickým kvákáním. To se nese do dále, protože ho zesilují pomocí párových zvukových mýchýřků po straně hlavy. Z „hnědých skokanů“ zde žijí **skokan štíhlý** (*Rana dalmatina*) a **skokan hnědý** (*Rana temporaria*). Jedná se o hnědě zbarvené skokany s dlouhými zadními nohama, které umožňují daleké skoky. Vodní prostředí vyhledávají jen v době rozmnožování, během roku žijí ve vlhkých biotopech i daleko od rybníka. V době rozmnožování využívá rybník též **ropucha obecná** (*Bufo bufo*), hnědá bachratá žába s bradavčitou kůží a fazolovitými jedovými žlázami za očima. Hojně se zde vyskytuje **rosnička zelená** (*Hyla arborea*), malá zelená žába s kulatými přísavkami na prstech, která se zdržuje na stéblech vegetace.

V porostu orobince hnízdí **potápka malá** (*Tachybaptus ruficollis*). Jedná se o poměrně malou, tmavě zbarvenou potápku, která se výborně potápí pod hladinu, kde loví potravu. Také mláďata dokáží už krátce po vylíhnutí plavat a dokonce se i potápět. Pokud budete mít dalekohled a štěstí, možná je uvidíte v jarním období krátce po vylíhnutí, jak je rodiče vozí na zádech.

potápka malá

čolek velký